به نام خدا

دانشكده مهندسي كامپيوتر

مبانی و کاربردهای هوش مصنوعی ترم پاییز ۱۴۰۱

پروژه چهارم

مهلت تحویل ۴ بهمن ۱۴۰۱

مقدمه

پکمن روزهای خود را به فرار از دست روحها میپردازد. اما طبق افسانهها سالها پیش پدر پدربزرگ پکمن گرندپک یاد گرفت تا روحها را برای تفریح شکار کند.

در این پروژه شما پکمنی را طراحی میکنید که از سنسورهایی برای مکانیابی و خوردن روحهای نامرئی استفاده میکند. شما از مکانیابی یک روح ثابت شروع کرده و تا شکار گروههای روح در حال حرکت پیش میروید.

ساختار پروژه بصورت زیر است و کلیه فایلهای مورد نیاز در فایل زیپ موجود در سامانه کورسز خواهد بود:

فایلهایی که باید ویرایش کنید:	
عاملهای بازی نسخهی گوستباستر از پکمن	bustersAgents.py
کد مربوط به پیدا کردن روحها با استفاده از صدای آنها	inference.py
فایلهایی که نباید ویرایش کنید:	
ورودی اصلی به بازی گوستباستر (جایگزین pacman.py)	busters.py
عاملهای روح جدید برای گوستباسترها	bustersGhostAgent

	s.py
فاصلهی ماز را محاسبه می کند	distanceCalculator. py
کلاسهای اصلی و کمکی به بازی پکمن	game.py
عاملهای کنترل کننده روحها	ghostAgents.py
گرافیکهای پیادهسازی شده برای بازی پکمن	graphicsDisplay.py
پشتیبانی برای گرافیک بازی	graphicsUtils.py
رابط صفحه کلید برای کنترل پکمن	keyboardAgents.py
برنامه برای خواندن فایلهای نقشه و ذخیره اطلاعات آنها	layout.py
توابع کاربردی	util.py

آنچه باید انجام دهید:

شما باید بخش هایی از فایل bustersAgents.py و inference.py و to inference.py و اتغییر دهید. لطفا سایر بخش های پروژه را به هیچ عنوان تغییر ندهید.

توجه: پاسخ کامل به سوالات تشریحی و ارائه توضیحات به همراه اسکرینشات برای بخشهای پیادهسازی شده در این پروژه الزامی میباشد و نیمی از نمره را تعیین میکند.

گوستباستر!

در این پروژه هدف شکار روحهای ترسیده اما نامرئی است. پکمن، نابینا است! اما مجهز به سونار (سیستم شنوایی) میباشد که میتواند فاصله منهتن از هر روح را بر اساس صدا ارائه دهد. بازی زمانی به پایان می رسد که پکمن تمام روحها را خورده باشد. برای شروع، سعی کنید خودتان یک بازی را با استفاده از صفحه کلید انجام دهید.

python busters.py

با توجه به فاصلههای ارائه شده به پکمن، بلوکهای رنگی نشان میدهند که هر روح احتمالاً کجا می تواند باشد. فواصل بر اساس صدا (noisy distance) در پایین نمایشگر همیشه غیرمنفی و در بازه اختلاف ۷ تاپی از فاصله واقعی هستند. احتمال یک فاصله با اختلاف آن از فاصله واقعی به طور تصاعدی کاهش می یابد.

وظیفه اصلی شما در این پروژه ردیابی روحها است. برای بازی مبتنی بر صفحه کلید، یک مدل خام استنتاجی به طور پیشفرض برای شما پیاده سازی شده است: همه مربعهایی که احتمالاً یک روح در آنها وجود دارد، با رنگ روح سایه زده شده است. ما می خواهیم تخمین بهتری از موقعیت روح داشته باشیم. در این راستا شبکه های بیزین ابزارهای قدرتمندی برای استفاده بهینه از اطلاعاتی که در اختیار داریم را ارائه می دهد. در طول این پروژه، شما الگوریتم هایی را برای انجام استنتاج دقیق (approximate inference) با استفاده از شبکه های بیز پیاده سازی خواهید کرد.

نکته مهم: برای این پروژه، گاهی اوقات ممکن است که autograder در صورت اجرای تست ها به ممراه گرافیک، timeout کند. برای تعیین کارآمودی کد خود میتوانید تست ها را با پرچم حسان الله و autograder با این پرچم اجرا شود، حتی در صورت timeout امتیاز کامل دریافت خواهید کرد.

¹ Bayes' Nets

۱) احتمال مشاهده (دو امتیاز)

در این سوال شما مت<mark>د getObservationProb را</mark> در کلاس پایه observation فاصله تا روح، بدست آمده از پیاده سازی خواهید کرد. این متد یک مشاهده (observation فاصله تا روح، بدست آمده از صدای آن)، موقعیت پکمن، موقعیت روح، و موقعیت زندان روح را ورودی می گیرد و با توجه به موقعیت پکمن و روح، احتمال فاصله (noisy distance) را بر می گرداند. به عبارت دیگر، ما می خواهیم را محاسبه کنیم.

با توجه به فاصله واقعی پکمن تا روح، سنسور فاصله دارای توزیع احتمال (distribution) بر روی فاصله است. این توزیع توسط تابع (busters.getObservationProbability (noisyDistance, trueDistance) مدل شده است که (busters.getObservationProbability (noisyDistance, trueDistance) را برمی گرداند. شما باید از این تابع برای حل سوال استفاده کنید و از تابع که (manhattanDistance در ماژول این این ارائه شده برای پیدا کردن فاصله بین مکان پکمن و مکان روح استفاده کنید.

همچنین یک مورد خاص قرار گرفتن روح در زندان پس از شکار شدن وجود دارد که باید در نظر گرفته شود. به طور خاص، هنگامی که یک روح را شکار می کنیم و آن را به محل زندان می فرستیم، سنسور فاصله ما $_{\rm None}$ را برمی گرداند. بنابراین، اگر موقعیت روح موقعیت زندان باشد، مشاهده $_{\rm None}$ با احتمال ۱ و هر چیز دیگر با احتمال ۱ است. بالعکس، اگر فاصله گزارش شده $_{\rm None}$ نباشد، روح با احتمال ۱ در زندان است. مطمئن شوید که این مورد خاص را در اجرای خود مدیریت می کنید.

برای تست کردن کد خود و اجرای autograder برای این سوال از دستور زیر استفاده کنید: python autograder.py -q q1

ممکن است که اجرای autograder زمان زبادی طول بکشد تا جواب شما را ارزبایی شود.

۲) مشاهده ا<mark>ستنتاج دقیق</mark> (سه امتیاز)

در این سوال، شما متد ماهده از سنسورهای پکمن، توزیع باور (belief distribution) عامل بر روی موقعیتهای روحها را بهدرستی بهروزرسانی کنید. با این کار باورها بر اساس شواهد جدید به روزرسانی میشوند. در این سوال، متد مشاهده (observe) باید، باور را در هر موقعیت روی نقشه روزرسانی میشوند. در این سوال، متد مشاهده (observe) باید، باور را در هر موقعیت روی نقشه پس از دریافت آنچه توسط سنسور حس شده است، به روز کند. باید بهروزرسانیهای خود را روی متغیر self.allpositions که شامل تمام موقعیتهای مجاز به اضافه موقعیت ویژه زندان است، تکرار کنید. باورها نشان دهنده احتمال آن هستند که روح در یک مکان خاص باشد و به عنوان یک شی موز کنند. باورها نشان دهنده احتمال آن هستند که روح در یک مکان خاص باشد و به عنوان یک شی موز کنند. باورها نشان دهنده احتمال آن هستند که روح در یک مکان خاص باشد و به عنوان یک شی موز کنند.

قبل از نوشتن کد، معادله مسئله استنتاجی را که می خواهید حل کنید بنویسید. شما باید از تابع self.getObservationProb که در سوال قبل نوشتید استفاده کنید که احتمال یک مشاهده را با توجه به موقعیت پکمن، یک موقعیت بالقوه برای روح و موقعیت زندان برمی گرداند. شما می توانید موقعیت پکمن را با استفاده از gameState.getPacmanPosition و موقعیت زندان را با استفاده از self.getJailPosition و موقعیت زندان را با ستفاده از

در صفحه نمایش بازی پکمن، posterior belief های با مقدار بالا به رنگ های روشن نشان داده می شوند، در حالی که beliefهای با مقدار پایین با رنگهای تیرهتر نشان داده می شوند. شما باید با ابر بزرگی از belief شروع کنید که به مرور زمان با جمع شدن شواهد بیشتر کاهش می یابد.

برای تست کردن کد خود و اجرای autograder برای این سوال از دستور زبر استفاده کنید:

```
python autograder.py -q q2
python autograder.py -q q2 --no-graphics
```

٣) استنتاج دقیق با گذشت زمان (سه امتیاز)

در سوال قبلی شما به روز رسانی باور را برای پکمن بر اساس مشاهدات آن پیادهسازی کردید. خوشبختانه، مشاهدات پکمن تنها منبع دانش او در مورد جایی که یک روح ممکن است باشد نیست. پکمن همچنین در مورد راه هایی که یک روح ممکن است حرکت کند، آگاهی دارد. یعنی میداند که روح نمی تواند در یک مرحله زمانی از دیوار عبور کند یا بیش از یک قدم بردارد.

برای درک اینکه چرا این دانش برای پکمن مفید است، سناریوی زیر را در نظر بگیرید که در آن پکمن و یک روح وجود دارد. پکمن مشاهدات زیادی دریافت می کند که نشان می دهند روح بسیار نزدیک است، اما یکی از مشاهدات نشان می دهد که روح بسیار دور است. این مشاهده احتمالاً نتیجه یک سنسور خراب است. دانش قبلی پکمن از نحوه حرکت روح، تأثیر این مشاهده را کاهش می دهد زیرا پکمن می داند که روح نمی تواند تنها در یک حرکت تا این مقدار حرکت کرده باشد.

در این سوال شما متد elapseTime در ExactInference را پیاده سازی خواهید کرد. در این مسئله، time) باید باور را در هر موقعیت روی نقشه پس از سپری شدن یک مرحله زمانی (elapseTime action) به روز کند. عامل شما از طریق self.getPositionDistribution به روز کند. عامل روح دسترسی دارد. برای به دست آوردن توزیع بر روی موقعیت های جدید برای روح، با توجه به موقعیت قبلی آن، از این خط کد استفاده کنید:

newPosDist = self.getPositionDistribution(gameState, oldPos)

از آنجایی که پکمن روح را به طور مستقیم مشاهده نمی کند، این بدان معناست که اعمال روح بر باورهای پکمن تأثیری نخواهد داشت. با گذشت زمان، باورهای پکمن منعکس کننده مکان هایی روی تخته خواهند شد که پکمن معتقد است که روحها به احتمال زیاد در این موقعیت ها حضور دارند و آنچه که پکمن از قبل در مورد حرکات معتبر آنها می داند داده می شود.

برای تست کردن کد خود و اجرای autograder برای این سوال از دستور زیر استفاده کنید:

```
python autograder.py -q q3

python autograder.py -q q3 --no-graphics
```

همانطور که خروجی autograder را بررسی میکنید، به یاد داشته باشید که مربعهای روشنتر نشان میدهند که پکمن باور دارد احتمال آنکه یک روح آن مکان را اشغال کند بیشتر است، و مربعهای تیرهتر نشان میدهد که به باور پکمن احتمال اشغال شدن آن خانه توسط روح کمتر است.

۴) استنتاج دقیق با تست کامل (دو امتیاز)

اکنون که پکمن میداند چگونه از دانش قبلی و مشاهدات خود برای تشخیص اینکه یک روح کجاست استفاده کند، آماده است تا روحها را به تنهایی شکار کند. این سوال از پیاده سازی میدان شما این و و و استفاده می کند که برای این سوال شما این استراتژی را پیاده سازی خواهید کرد. در این استراتژی ساده حریصانه، پکمن مطابق با باور خود فرض می کند که هر روح در محتمل ترین موقعیت خود قرار دارد، سپس به سمت نزدیک ترین روح حرکت می کند. تا این مرحله، پکمن در واقع با انتخاب تصادفی یک عمل معتبر حرکت کرده است.

متد chooseAction را در GreedyBustersAgent در و GreedyBustersAgent در و ustersAgents بیاده سازی کنید. عامل شما ابتدا باید محتمل ترین موقعیت هر روح دستگیر نشده را پیدا کند، سپس عملی را انتخاب کند که فاصله تا نزدیکتربن روح را به حداقل برساند.

برای یافتن فاصله بین هر دو موقعیت pos1 و pos2 و pos1, از successor) یک موقعیت یس از یک عمل از pos2 و pos1 یک موقعیت پس از یک عمل از pos2 و pos1 کد زیر استفاده کنید:

successorPosition = Actions.getSuccessor(position, action)

livingGhostPositionDistributions لیستی از اشیاء DiscreteDistribution است که توزیع باورهای موقعیت برای هر یک از روح هایی که هنوز دستگیر نشده اند را نشان می دهد. در صورتی که ییاده سازی به درستی انجام شود، عامل شما باید بازی را در تست -4/3-

در صورتی که پیاده سازی به درستی انجام شود، عامل شما باید بازی را در تست $_{
m q4/3-}$

برای تست کردن کد خود و اجرای autograder برای این سوال از دستور زیر استفاده کنید:

python autograder.py -q q4
python autograder.py -q q4 --no-graphics

۵) تقریب استنتاج اولیه و باورها (دو امتیاز)

استنتاج تقریبی (Approximate inference) در بین شکارچیان روحها در این فصل بسیار مرسوم است. برای چند سوال بعدی، یک الگوریتم فیلتر ذرات (participle filtering algorithm را برای ردیابی یک روح پیادهسازی خواهید کرد.

ابتدا توابع بنیاده سازی کنید. یک ذره (نمونه)، یک موقعیت روح در این مسئله است. توجه $_{\rm inference.py}$ درهی اولیه، ذرات باید به طور برابر (نه به طور تصادفی) در موقعیتهای مجاز توزیع شوند تا از یک uniform prior اطمینان حاصل شود.

توجه داشته باشید که متغیری که ذرات خود را در آن ذخیره می کنید باید یک لیست باشد. ذخیره کردن ذرات در هر نوع داده دیگری، مانند دیکشنری، نادرست است و باعث ایجاد خطا می شود. متد getBeliefDistribution لیستی از ذرات را می گیرد و آن را به یک شی getBeliefDistribution تبدیل می کند.

برای تست این سوال از دستور زبر استفاده کنید:

python autograder.py -q q5

۶) مشاهده استنتاج تقریبی (سه امتیاز)

در این سوال، متد observeUpdate را در کلاس ParticleFilter را در کلاس observeUpdate بیاده سازی observeUpdate بیاده سازی self.particles را روی self.particles ایجاد می کند طوری که وزن یک ذره برابر با احتمال مشاهده با توجه به موقعیت پکمن و مکان ذره است. سپس از این توزیع وزنی نمونهبرداری می کنیم تا لیست جدید ذرات خود را بسازیم.

شما باید دوباره از تابع _{self.getObservationProb} برای یافتن احتمال مشاهده با توجه به موقعیت پکمن، یک موقعیت بالقوه روح و موقعیت زندان استفاده کنی<mark>د. می توانید از روش نمونه برداری در کمن، یک موقعیت بالقوه روح و موقعیت زندان استفاده کنید. موقعیت پکمن را با استفاده از _{DiscreteDistribution} و موقعیت زندان را با استفاده از _{gameState.getPacmanPosition} بدست آورید.</mark>

یک مورد خاص وجود دارد که حین پیاده سازی باید به آن توجه شود. وقتی همه ذرات وزن صفر دریافت می کنند، لیست ذرات باید با فراخوانی _{initializeUniformly} مجدداً مقداردهی شود. می توانید از روش کلی کلاس _{DiscreteDistribution} نیز استفاده کنید.

برای تست این سوال میتوان از دستور زیر استفاده کرد:

```
python autograder.py -q q6
python autograder.py -q q6 --no-graphics
```

۷) استنتاج تقریبی با گذشت زمان (سه امتیاز)

در این سوال باید تابع و المحتود و المحتود و المحتود و این تابع باید لیست جدیدی از ذرات را بسازد به طوری که هر ذره معادل با ذره موجود در کنید. این تابع باید لیست جدیدی از ذرات را بسازد به طوری که هر ذره معادل با ذره موجود در self.particles است که یک مرحله زمانی پیش رفته است، و سپس این لیست جدید را در self.particles قرار دهید. در انتها باید بتوانید روحها را تا حد خوبی مانند استنتاج دقیق ردیابی کنید.

توجه داشته باشید که در این سوال، هم تابع _{elapseTime} و هم اجرای کامل فیلتر ذرات را با ترکیب _{observe} و _{elapseTime} و _{observe} و _{elapseTime}

علاوه بر استفاده از متد _{elapseTime} در کلاس _{ExactInference}، باید از کد زیر هم استفاده کنید: newPosDist = self.getPositionDistribution(gameState, oldPos)

این خط کد با توجه به موقعیت قبلی (oldPos)، توزیع موقعیت های جدید روح را پیدا میکند. می توانید از روش نمونه برداری در کلاس DiscreteDistribution استفاده کنید.

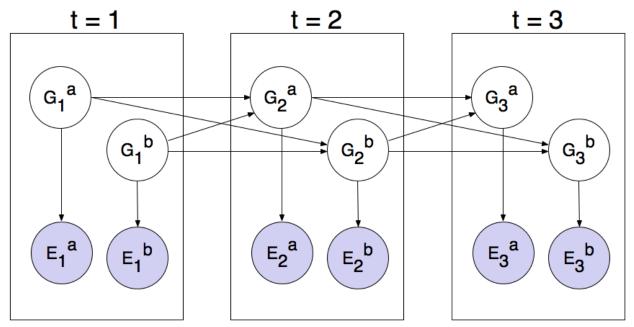
برای تست این سوال میتوان از دستور زیر استفاده کرد:

python autograder.py -q q7
python autograder.py -q q7 --no-graphics

۸) مشاهدات مشترک فیلتر ذرات (یک امتیاز)

تاکنون، ما هر روح را به طور مستقل ردیابی کردهایم که برای RandomGhost و یا DirectionalGhost به خوبی کار می کند. با این حال، DispersingGhost اقداماتی (action) را انتخاب می کند که از روحهای دیگر جلوگیری می کند. از آنجایی که مدلهای انتقال روحها دیگر مستقل نیستند، همه روحها باید به طور مشترک در یک شبکه پویای بیزین ردیابی شوند!

شبکه بیزین دارای ساختار زیر است که در آن متغیرهای پنهان G موقعیت ارواح را نشان میدهند و متغیرهای انتشار E متغیرهای انتشار یا به متغیرهای انتشار E متغیرهای انتشار یا می توان به ارواح بیشتری تعمیم داد، اما تنها برای دو روح در زیر نشان داده شده است.

اکنون یک فیلتر ذرات را پیادهسازی خواهید کرد که چندین روح را به طور همزمان ردیابی میکند. هر ذره یک tuple از موقعیت روحها را نشان می دهد که نمونه ای از محلی است که همه روحها در لحظه در آن هستند.

متد unform prior باید باید به صورت unform prior باشد. برای ضرب کارتزین میتوانید از tertools باشد. برای ضرب کارتزین میتوانید از itertools باشد. برای ضرب کارتزین میتوانید از itertools باشد باید باید باید باید باید باید باین حال، توجه داشته باشید itertools در ماژول itertools پایتون استفاده کنید. با این حال، توجه داشته باشید که در صورت استفاده از این، جایگشت ها به ترتیب تصادفی برگردانده نمیشوند. بنابراین، باید فهرست جایگشتها را suffle کنید تا از قرارگیری یکنواخت ذرات در سراسر صفحه اطمینان حاصل شود.

مانند قبل، از _{self.legalPositions} برای به دست آوردن لیستی از موقعیت هایی که یک روح ممکن است اشغال کند، استفاده کنید. همچنین مانند قبل، باید ذرات خود را در یک لیست ذخیره کنید.

برای تست این سوال می توان از دستور زیر استفاده کرد:

```
python autograder.py -q q8
python autograder.py -q q8 --no-graphics
```

٩) مشاهدات مشترک فیلتر ذرات (بخش دوم) (سه امتیاز)

در این سوال، متد محدور الم المحدور و محدور المحدور ال

برای حلقه زدن روی همه روحها، از کد زیر استفاده کنید:

```
for i in range(self.numGhosts):
   ...
```

همچنان می توانید موقعیت پکمن را با استفاده از gameState.getPacmanPosition استفاده کنید، اما برای بدست آوردن موقعیت زندان برای یک روح، از self.getJailPosition() استفاده کنید، زیرا اکنون چندین روح وجود دارد که هر کدام موقعیت های زندان خود را دارند. پیاده سازی شما همچنین باید دوباره حالت خاصی که همه ذرات وزن صفر دریافت می کنند را رسیدگی کند. در این حالت، self.particles باید از توزیع قبلی با فراخوانی بافراخوانی initializeUniformly دوباره ایجاد شوند.

در بروز رسانی در کلاس ParticleFilter باید دوباره از تابع self.getObservationProb برای یافتن احتمال مشاهده با توجه به موقعیت پکمن، یک موقعیت بالقوه روح و موقعیت زندان استفاده کنید. می توانید از روش نمونه برداری در کلاس DiscreteDistribution نیز استفاده کنید.

برای تست این سوال میتوان از دستور زیر استفاده کرد:

```
python autograder.py -q q9

python autograder.py -q q9 --no-graphics
```

۱۰) زمان سپری شده فیلتر ذرات مشترک و تست کامل (سه امتیاز)

متد _{inference.py با به درستی المنافظ با به درستی با مین با این با مین المین المین با مین با به درستی برای شبکه بیزین نمونه برداری کنید. به طور خاص، هر روح باید یک موقعیت جدید مشروط به موقعیت همه روحها در مرحله زمانی قبلی داشته باشد.}

برای حلقه زدن روی همه روحها، از کد زبر استفاده کنید:

```
for i in range(self.numGhosts):
...
```

سپس، با فرض اینکه i به شاخص روح اشاره دارد، برای به دست آوردن توزیع بر روی موقعیت های جدید آن روح، از لیست (prevGhostPositions) موقعیت های قبلی همه روحها، استفاده کنید:

```
newPosDist = self.getPositionDistribution(gameState, prevGhostPositions, i,
self.ghostAgents[i])
```

توجه داشته باشید که تکمیل و نمره این سؤال وابسته به تکمیل سؤال ۹ است.

```
در حین اجرای autograder توجه داشته باشید که autograder و مراوی و q10/1-JointParticlePredict و q10/3- و مراوی JointParticlePredict میکنند و q10/3- و هم اجرای پروای پروای پروای پروای پروای یوند و پروای JointParticleFull
```

سوال: به تفاوت بین تست ۱ و تست ۳ توجه کنید. در هر دو تست، پکمن میداند که روحها به طرفین صفحه بازی حرکت می کنند. تفاوت بین تستها چیست و چرا؟

برای تست این سوال می توان از دستور زیر استفاده کرد:

```
python autograder.py -q q10

python autograder.py -q q10 --no-graphics
```

توضيحات تكميلي

- نسخه اصلی پروژه را میتوانید اینجا مشاهده کنید. تنها پیادهسازی مواردی که در متن پروژه ی در اختیار شما قرار گرفته نیاز است.
- پاسخ به تمرین ها باید به صورت فردی انجام شود. در صورت استفاده مستقیم از کدهای موجود در اینترنت و مشاهده تقلب، برای همهی افراد نمره صفر لحاظ خواهد شد.
- فایل inference.py و bustersAgent.py به همراه پاسخ خود به سوالات که در فایل به شکل سوال مشخص شدهاند به همراه توضیح پیادهسازیهای انجام شده (به همراه اسکرینشات) را در قالب یک فایل فشرده با فرمت AI_P4_[Student_Number].zip در سامانه کوربیز آیلود کنید.
- در صورت هرگونه سوال یا ابهام از طریق ایمیل <u>ai.aut.fall2022@gmail.com</u> با تدریسیاران در تماس باشید، همچنین خواهشمند است در متن ایمیل به شماره دانشجویی خود اشاره کنید.
- همچنین می توانید از طریق تلگرام نیز با آیدیهای زیر در تماس باشید و سوالاتتان را مطرح کنید:
  - o @koroshroohi
  - o @Pmoonesi
  - o @aradFir
  - o @amirhosein rj
- برای این پروژه به صورت رندوم از تعدادی از دانشجویان تحویل آنلاین گرفته خواهد شد و نمرهدهی مابقی دانشجویان بر اساس گزارش پروژه و پیادهسازی انجام شده است. تسلط کافی به سورس کد برنامه ضروری است.
- ددلاین این پروژه ۴ بهمن ۱۴۰۱ ساعت ۲۳:۵۵ است و امکان ارسال با تاخیر وجود ندارد، بنابراین بهتر است انجام پروژه را به روز های پایانی موکول نکنید.